

ПРЕС КЛИПИНГ

27. фебруар 2012.

НАСЛОВИ

- Лист Данас највише писао о синдикатима;(стр.2)
- Евро гази стандард грађана;(стр.3)
- Потребна пореска реформа;(стр.4)
- Спасојевић: Српској привреди потребни јефтинији зајмови;(стр.5)
- Костић преговара с Ахметовим о продаји смедеревске железаре;(стр.6)
- Лице и наличје приватизације у Нишу;(стр.7)
- Краћа радна недеља чува радна места?(стр.9)
- Друмови ће још чекати стране путаре;(стр.10)
- ДИСКРИМИНАЦИЈА ЖЕНА НА РАДУ;(стр.11)
- Реформа која уништава радна места;(стр.14)

Колико су теме о радничким правима заступљене у медијима у Србији

Лист Данас највише писао о синдикатима

Аутор: Б. Цвејић

Београд - Дневни лист Данас у претходном периоду највише се од штампаних медија у Србији бавио синдикатима и синдикалним темама, показује истраживање Центра за развој синдикализма у сарадњи са фондацијом Фридрих Еберт.

Према резултатима истраживања, скоро петина, односно 18 одсто свих текстова о синдикатима објављена је у нашем листу. Једино у Данасу број текстова о синдикатима већи је од броја дана (275) у којима је посматрана штампа у овом истраживању. Тачније, наш лист је у просеку објављивао дневно 1,17 текстова о синдикатима.

Истраживање указује да је укупно о синдикатима у анализираним штампаним медијима током девет месеци објављено 1.880 текстова или у просеку 209 месечно, односно седам дневно. Претходних година, иначе, нису постојали егзактни подаци и истраживања о томе колико су синдикалне теме заступљене у домаћим медијима, нити стручне анализе о квалитету извештавања о њима, на шта је наш лист раније указивао кроз неколико текстова. Једине информације до којих смо тада долазили били су подаци медијске документације Ебарт, који су указивали на то да се појам „синдикат“ од 2008. до 2010. све више провлачио кроз медије.

Писање Данаса, односно специјалног додатка Форум - социјални дијалог, о односу синдиката и медија покренуло је идеју да се започне истраживање на ову тему. Резултати Центра за развој синдикализма потврђују данас оно што су наши саговорници раније оцењивали у текстовима. Синдикалне теме и теме о правима запослених у медијима у Србији заступљене су углавном у форми дневних вести, извештаја са конкретних догађаја или преношења саопштења, док се ретко који медиј бави овом проблематиком на аналитички и истраживачки начин.

У центру пажње новинара, када је реч о радничким темама, више су дневни догађаји, него озбиљнији и аналитички приступ одређеним појавама у овој области. Самим тим, налази истраживања указују да извештаји, вести и интервјуи чине 75 одсто свих текстова о синдикалним темама, а чланци и коментари као аналитички текстови чине тек једну четвртину. Тематски гледано, према подацима Центра за развој синдикализма, више од трећине „радничких“ тема о којима је писано чине текстови о раду, након чега следе теме о радницима, социоекономским индикаторима, запошљавању и штрајковима.

Према писању нашег листа, недовољна медијска активност у раду синдиката у Србији и њихово слабо прилагођавање у комуникацији новим медијима и млађој публици један је од разлога због чега су синдикалне и теме о правима радника запостављене у медијском извештавању. Иако већина синдикалних централа, али и њихових грана има своје интернет презентације, оне су углавном неатрактивне „интернет публици“ и на њима нема могућности за интеракцију.

Друштвене мреже, које све више узимају маха у свим областима, синдикати још не препознају као ефикасно средство информисања и комуникације, иако су у свету оне већ постале место на којима се организују различити протести.

Представљање резултата истраживања

Резултати истраживања „Синдикати у медијима“ Центра за развој синдикализма у сарадњи са фондацијом Фридрих Еберт биће представљени данас у Медија центру у Београду. Анализа текстова о синдикалним и радничким темама, у штампи и на телевизији, обављена је у једном тромесечју 2010. и два тромесечја 2011. Анализом Центра за развој синдикализма је обухваћено девет дневних новина и четири недељника, као и прилози у ударним емисијама вести на националним телевизијама.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.239.html:368013-Evro-gazi-standard-gradjana>

Евро гази стандард грађана

С. МОРАВЧЕВИЋ

Наша монета се још једном нашла на историјском минимуму, а грађани и привредници забринути. Очекују се нова покушљења у трговинама, као и веће кредитне рате

НАША монета ће се и у понедељак наћи на још једном „историјском“ минимуму - евро по званичном курсу вреди 110,19 динара. Али у неким банкама већ се продаје по 114 динара. Европска валута као да више нема препрека у свом налету, јер изгледа да Народна банка Србије засад, а то се види из њених ситних интервенција, нема намеру да битније утиче на јачање динара.

Оваква „одбрана“ ће, наравно, повући покушљења и увећане рате кредита. Због тога су забринути и привредници и грађани, који све теже отплаћују позајмице. Неке процене указују да су, због слабљења наше валуте у јануару и фебруару, корисници кредита данас дужни око 80 милијарди динара више него почетком године.

У овој години евро је, иначе, ојачао за седам одсто. Увозници се већ увелико прерачунавају и уколико динар настави да слаби, посегнуће за прављењем нових, „тежих“, ценовника.

НИЈЕ ПОМОГЛО Вредност динара у понедељак је на минимуму - 110,1939 динара за један евро. Народна банка Србије је у петак на међубанкарском девизном тржишту продала 30 милиона евра, како би ублажила прекомерну дневну осцилацију курса, али то није помогло. Српска валута је ослабила за 0,8 одсто. Динар ће почетком ове седмице ослабити према еврџу за четири одсто на месечном нивоу, а 6,2 одсто на годишњем. Од почетка године, динар је био најјачи 11. јануара, када је средњи курс износио 103,6922 динара за евро.

Због високог курса покупеће пре свега бензин, транспорт робе, сировине из увоза, а то за собом повлачи нове више цене пре свега хране.

У јавности се увелико лицитира докле динар може да тоне. Економски аналитичари, међутим, не излећу пуно са проценама кретања курса. Стабилност наше валуте зависи, кажу, од многих фактора, а сада ту ваља додати и - изборе. Јер, не би било изненађење да се бар у предизборно време вредност динара устали.

Привредници су очекивали да ће бар у року од годину дана ниво курса бити предвидив указује Драгољуб Рајић, из Уније послодаваца Србије. Свако веће померање смета предузећима јер се стварају проблеми и губици. Јак евро је добар за извозне компаније, али оне чине свега 17 одсто предузећа у Србији.

Горан Питић, председник Управног одбора Сосијете женерал банке, сматра да слабљење домаће валуте не одговара ни извозним компанијама јер је због свеопште кризе и тржиште у Европи презасићено.

- Основни проблем са садашњим кретањем девизног курса је што нема довољно девиза, а ни најава да би могла да уследи нека већа приватизација или инвестиција - каже Питић. - Наше тржиште је такво да може да га поремети само једна фирма уколико купи више девиза за своје обавезе. Народна банка Србије и не може много да учини јер нема јасну слику у погледу јавних финансија. Када би знала какав ће бити план са буџетом и јавним дугом, онда би могла другачије да интервенише. Заправо, њен утицај на девизном тржишту имао би кредибилитет.

Према речима Питића овакав ниво курса, осим што лоше утиче на отплату кредита у еврима због већих рата рата, може да погура инфлацију. Нарочито уколико, по Питићу, дође до даљег покушљања горива услед кризе на Блиском истоку.

НЕ ИДУ НАРУКУ

Тражња за девизама је почетком сваке године повећана јер увозници плаћају рачуне, а други враћају кредите узете у иностранству. Динару наруку не иду, овог пута, ни одлагање договора са ММФ, као и успоренији извоз због фебруарских сибирских температура у земљи и већини европских држава.

<http://www.novosti.rs/vesti/naslovna/aktuelno.239.html:368019-Potrebna-poreska-reforma>

Потребна пореска реформа

В. Н.

Председник Фискалног савета Павле Петровић каже да би реформа пореског система подразумевала и повећање пДВ, али и смањење пореза и доприноса на зараде

КЉУЧ за смањење буџетског дефицита у Србији је смањивање јавне потрошње, а не повећање пореза, сматрају чланови Фискалног савета. Председник Фискалног савета Павле Петровић рекао је да би три четвртине фискалног прилагођавања требало да иде кроз смањење јавне потрошње, док би се четвртина односила на пореску реформу.

Петровић је прецизирао да би реформа пореског система, између осталог, подразумевала и повећање пореза на додату вредност (ПДВ), али и смањење оптерећења рада, дакле пореза и доприноса на зараде. Истичући да ће неопходан задатак нове владе бити озбиљно фискално прилагођавање и смањење дефицита како би био заустављен раст јавног дуга, Петровић је рекао да то не подразумева стављање акцента на реформе која би обухватиле приходну страну буџета.

<http://www.blic.rs/Vesti/Ekonomija/309101/Spasojevic-Srpskoj-privredi-potrebni-jeftiniji-zajmovi>

Спасојевић: Српској привреди потребни јефтинији зајмови

Тањуг

Председник компаније ИТМ Груп Топлица Спасојевић изјавио је данас да би за спасавање српске привреде од последица кризе у Европи требало под хитно репрограмирати дугове фирми које имају перспективу, смањити обавезну резерву банака да би могле да снижавају камате и основати Развојну банку.

"Кључни проблеми данас у Србији су недостатак нових кредитних линија и високе каматне стопе. Да бисмо могли да активирамо све потенцијале које Србија има, и људске и природне ресурсе, да бисмо могли да запослимо људе, ми морамо да имамо више новца који је јефтинији", објаснио је Спасојевић у изјави Тањугу.

Према речима Спасојевића, привредници данас у Србији не могу да добију кредит са каматом испод 10 одсто, а западноевропске фирме у својим земљама добијају зајмове са годишњом каматом од две до три одсто.

"Имамо ситуацију да је 'Мерцедес' прошле године остварио 100 милијарди евра промета, са шест милијарди евра профита. Када би радио са 10 одсто камате, као што ми данас радимо овде, ништа не би било ни од профита, а не би било ништа ни од развоја", предочио је познати привредник.

Костић преговара с Ахметовим о продаји смедеревске железаре

Сузана Лакић

Влада Србије дала се у офанзиву да прода смедеревску железару, коју је недавно, зарад социјалног мира, купила од америчког „Ју-Ес стила“. Како сазнаје „Блиц“, разговоре са најбогатијим Украјинцем Ринатом Ахметовим не води само председништво Србије, већ и бизнисмен Миодраг Костић, председник МК групе, који у Украјини послује дуже од пет година. С друге стране, Влада је замолила још једног домаћег бизнисмена да успостави комуникацију са Индијцем Лакшмијем Миталом - краљем челика.

- Костић у Украјини обрађује 30.000 хектара земље и важи за успешног бизнисмена. Од 2006. овде је уложио 35 милиона евра. Његова компанија „Агро-инвест“ недавно је отворила највећи силос у Украјини, уложено је 20 милиона долара. У тој земљи је временом стицао познанства и пословне везе, а са Ринатом Ахметовим, власником украјинског фудбалског клуба Шахтјор, може се рећи и да је пријатељ. Отуда у Немањиној и идеја да купца смедеревске железаре потражи и власник МК групе - каже извор “Блица”.

Евентуално стратешко партнерство Ахметова и челичане у Смедереву истовремено је у рукама и председника Србије Бориса Тадића и Украјине Виктора Јануковича. Одмах после повлачења Американаца из “Ју-Ес стила”, Тадић се у Београду састао са најближим Ахметовим партнером, човеком који овом украјинском бизнисмену води послове. Како тврди извор “Блица”, могућу сарадњу претходно су договорили два председника, а Јанукович је тражио помоћ од краља украјинског фудбала, који је власник неколико челичана у Европи и Украјини.

Наш саговорник тврди да Ахметов није одбацио могућност **Трошкови** куповине смедеревске железаре, али да постоје препреке. Губици челичане у Украјински краљ челика хоће Железару Смедерево, али под условом Смедереву износили су да је увече с челичаном у Кошицама у Словачкој, којом и даље прошле године 200 управља амерички “Ју-Ес стил”. На тај начин би истиснуо милиона долара. Само за Американце из Словачке и са целог европског тржишта челика. Из плате укупно 5.400 истог разлога Ахметов је заинтересован и за куповину никшићке радника Влада Србије железаре, за коју је тренутно расписан тендер. сваког месеца сада мора да издваја четири милиона евра.

Четрдесетпетогодишњи Ахметов је власник неколико челичана у Европи. У 2010. је произвео 35 милиона тона гвожђа, приходовао 9,4 милијарде долара и запошљавао 130.000 људи. Власник је више од 100 компанија из области металургије, рударства, финансија, телекомуникација и пољопривреде. Познаваоци тврде да је реч о једном од најзначајнијих произвођача челика у ЕУ, али и о озбиљном трговцу електричном енергијом.

Од Костића, иначе, нисмо добили одговор на питање да ли посредује у преговорима између Ахметова и Владе Србије и да ли је пријатељ с овим Украјинцем. Влада Србије је пре десетак дана замолила још једног домаћег привредника да искористи приватно - пословне везе у свету и контактира с Лакшмијем Миталом, индијским милијардером.

- Један од наших најугледнијих привредника има пословне контакте с Миталом. Он је у Лондон, да би припремио састанак с представницима Митала, отишао пре два дана. Ускоро треба очекивати и састанак с власником Лакшмијем - каже наш извор.

Компанија „Митал стил“ има седишта у Холандији и Великој Британији. Лакшми је глава породице и, према „Форбсу“, његово богатство је процењено на 25 милијарди долара. Ширење на српско тржиште „Митал“ је започео куповином краљевачке фабрике „Магнохром“. Агенција за приватизацију, међутим, раскинула је купопродајни уговор због неиспуњавања договорених обавеза.

Производања зависи од отапања леда

Предраг Умичевић, председник Скупштине Железаре Смедерево, каже да са потенцијалним купцима преговара Влада Србије, не и руководство компаније. Он је додао да почетак производње зависи од отапања леда на Дунаву, којим допремају сировине. - Жељени термин је 3. март, али све зависи од временских прилика - каже Умичевић.

<http://www.politika.rs/rubrike/Ekonomija/Lice-i-nalacije-privatizacije-u-Nisu.sr.html>

Лице и наличје приватизације у Нишу

На једној страни врло мали број успешно приватизованих фирми, на другој небројено стечајева и гашења фабрика и предузећа

Ниш – У свакој привредној области у Нишу било је проблема, негде чак и великих ломова током приватизације. Мало је и на прсте се могу набројати успеле, а много је неуспелих промена власништва у последњој деценији. Било је чак и парадоксалних ситуација да у истој привредној грани, где се фирме баве истим послом, каква је на пример грађевинарство или путоградња, буде и веома успешних и веома добро спроведених приватизационих поступака, али и тоталних промашаја.

Пун погодак у приватизацији био је за две нишке грађевинске фирме – „Нискоградња” и „Мораву Крушце”. Обе је купила приватна фирма МД ГИТ (Градња, инжењеринг и транспорт). Власник Драган Миленковић за „Политику” каже:

– Упустио сам се у велики изазов, али се нисам покајао. Одлучио сам да упослим све постојеће капацитете у обе купљене фирме и све иде по плану и заиста врло успешно. „Нискоградња” је имала 130, а сада броји преко 220 радника, а „Морава” је купљена с тридесетак, а данас је у овом предузећу 115 запослених. Укупно с радницима из МД ГИТ-а сада је у јединственој фирми 535 запослених, који редовно, без дана кашњења примају плате. Посла има јер градимо не само у Нишу, већ и у многим градовима широм Србије. Радници „Нискоградње” стално су ангажовани на изградњи булевара, улица, тротоара, али и спортских или грађевинских објеката за привреду и културу. А основна делатност запослених у Морави је изградња индустријских објеката – производних хала, конструкција за мостове и полуфабриката од бетона, и такође су максимално ангажовани – каже Миленковић.

У прошлој години, на пример, МД ГИТ је реализовао послове у Нишу, Крагујевцу и другим градовима Србије вредне око три милијарде динара, каже Драган Миленковић, и додаје:

– Матично предузеће реализовало је послове за око две милијарде, „Нискоградња” за 800 милиона, а „Морава Крушце” преко 250 милиона динара. Само ове две приватизоване фирме реализовале су послове од преко десет и по милиона евра. Што је најбитније, имамо уговорене послове у „Нискоградњи” за наредних шест месеци, а у „Морави” у наредних годину и по дана.

Да су у процесу приватизације запослени у некадашњим државним фирмама „Нискоградња” и „Морава Крушце” заиста имали среће најбоље говори податак да је из исте бранше највећи број приватизованих предузећа врло лоше прошао. Нишки „Грађевинар”, некада једна од највећих грађевинских фирми у Србији, с разгранатим пословима и у земљи и иностранству, посебно у Русији, где је понекада било у исто време и на више градилишта и по хиљаду радника овог предузећа, данас само тавори.

„Грађевинар” је после три неуспеле имао и једну, како се говорило на почетку, успешну приватизацију, пошто је купљен од фирме „Ирва инвестиције”. Али, није ишло како треба и Агенција за приватизацију поништила је уговор. Данас у „Грађевинару” ради минимум радника, а претходне године биле су обележене штрајковима због неисплаћених зарада, неповезивања радног стажа или неплаћања доприноса за осигурање и порезе.

Још горе су прошли радници Предузећа за путеве Ниш, које је купила „Нибенс група”. Због познатих догађаја око фирме која је постала власник ПЗП Ниш, ово нишко предузеће такође је оптерећено бројним проблемима, а стотине радника суочено са великом неизвесношћу. У оба ова нишка предузећа синдикати настоје да бар мало побољшају стање, али мало им у томе успева.

Тома Тодоровић

Краћа радна недеља чува радна места?

Покрајински секретар за рад и запошљавање Мирослав Васин најавио је да ће војвођанска администрација у наредном периоду послодавцима понудити неку врсту договора који би подразумевао да компаније покушају да преброде кризу без отпуштања, али уз скраћење радне недеље за своје раднике.

- Желимо да утичемо да откази не буду једини начин на који се послодавци носе са кризом. Ово је решење које је примењивано, на пример, у „Ју ес стилу Србија”, док ова компанија на жалост није била приморана да потпуно обустави рад - казао је Васин.

Покрајински секретар је рекао да ће са конкретним предлогом послодавцима изаћи у наредним недељама. Није прецизирао више детаља, али је претпоставка на основу ранијих искустава да би у таквом аранжману радници радили онолико колико је предузећу потребно да остане конкурентно, али да би им утолико и плате биле мање. Конкретно, уколико одређено предузеће због кризе има мањи пласман на тржишту за петину, радници би радили четири дана у недељи, или би имали пропорционално мање радних сати дневно. С друге стране, послодавац не би отпустио петину непотребних запослених, а радници би добијали за 20 одсто мању плату. То је свакако боље и солидарније решење него да њих петина остане на улици, поготово јер су им шансе да у данашње време нађу ново запослење равне нули.

Србија је према подацима од почетка кризе на јесен 2008. до данас изгубила преко 250.000 радних места. Када се овоме додају и они радници који су изгубили запослење у сивој зони (неформално запослени), претпоставља се да ова црна цифра премашује 400.000 изгубљених радних места. Стопа незапослености је у међувремену досегла 23 одсто, при чему смо у европском врху - већу незапосленост имају само Македонија и Босна и Херцеговина, а од „озбиљних” земаља са нама може да се мери једино Шпанија.

Истини за вољу, лане је овај негативан тренд заустављен, како у целој Европи, тако и код нас. Пад незапослености је престао, а у Војводини је, на пример, чак дошло до малог повећања новотворених радних места.

Ипак, изгледа да је пред нама нови талас кризе, а већ је најављено да би зона евра ову годину могла завршити у благој рецесији. Ту судбину ће свакако поделити и Србија: иако Влада и даље држи да ћемо у 2012. имати раст бруто домаћег производа од 1,5 одсто, ту процену су већ ревидирали и Народна банка и Међународни монетарни фонд који верују да раст, ако га уопште буде, неће бити већи од пола процента.

Дакле, привредна активност у Србији највероватније неће опасти, али неће ни расти. У таквој ситуацији веома је тешко очекивати задржавање постојећег нивоа запослености, па нека врста социјалног пакта каквог помиње Васин уопште не би била лоша.

Први пут такав договор је постигнут почетком осамдесетих година прошлог века у „Фолксвгеновој” фабрици у Волфсбургу у Немачкој. Због огромних скокова цене нафте дошло је до драстичног пада продаје аутомобила и ауто индустрија се нашла у својој првој великој кризи. Власници „Фолксвгена,” желели су да отпусте део радника јер им је фабрика правила губитке, моћни синдикати су запретили штрајком, а компромис је нађен у четвородневној радној недељи и смањеним платама. Када је криза прошла, и плате и радно време су се вратили на старо. И 2009. године и у „Фолксвагену” и у многим другим компанијама се поново прибегло овом решењу. Сада је, додуше, у неким европским земљама (Немачка, Холандија) и држава приступила овом пакту тако што је из социјалних фондова доплаћивала недостајући део плата радницима. Тамошњи економски експерти су овакво решење оценили као краткорочно и штетно по конкурентност привреде. Чак и ако то мишљење оставимо по страни, тешко је поверовати да би тако нешто било могуће у Војводини и Србији: у домаћим буџетима нема пара ни за плаћање до сада преузетих обавеза, а додатно задуживање да би се плаћао нерад било би равно економском самоубиству.

В. Чворков

<http://www.dnevnik.rs/ekonomija/drumovi-ce-jos-cekati-strane-putare>

Друмови ће још чекати стране путаре

Судећи по најновијим информацијама, чини се да је уродио плодом захтев Републичког одбора синдиката путара за одлагањем међународног тендера за одржавање путева првог и другог реда, који је ЈП „Путеви Србије“ најавило за половину фебруара.

Међу разлозима одлагања конкурса за јесен су лош материјални положај домаћих компанија, које би сигурно изгубиле трку са светским фирмама, избори и, чини се, најважнији – мањак новца за одржавање због укидања новца од акциза на деривате нафте. А и неуобичајено је да се почетком године одлучује о одржавању.

Председница Синдиката путара Соња Вукановић изјавила је за наш лист да је домаћим фирмама неопходно време да се консолидују јер сада нису спремне за утакмицу са страним компанијама, о чему су обавестили ЈП „Путеви Србије,” Владу, ресорно министарство и председника државе, који је уједно и председник Националног савета за инфраструктуру. Посао редовног одржавања државних путева, дугих 14.700 километара, данас обавља 28 путарских предузећа, од којих је већина финансијски исцрпљена и капитално девастирана због изузетно тешких услова у последњих двадесетак година, чему је у последње три године додатно кумовала и светска економска криза.

Објашњавајући зашто су наше компаније у дубиози, Соња Вукановић каже да су крајем 2008. године дугови Републичке владе за изведене радове путарских предузећа од 2006. године износили приближно 30 милијарди динара, а просечно време наплате износило је више од 240 дана. Да би одржала континуитет пословања и извршење уговорених обавеза редовног одржавања државних путева, путарска предузећа су се кредитно задуживала, те платили значајан износ камата: више од десет милијарди динара (110 милиона евра).

У преговорима који су вођени с Републичком владом путари су очекивали да ће им бити признат значајан део камата, на шта су по уговору имали право. По обрачуну законских

затезних камата радило се о 7,8 милијарди динара. У врло тешким преговорима путарска предузећа су се одрекла камата на које су имала право и део основног дуга од 8,5 милијарди динара (27 одсто укупног дуга) репрограмиран је у наредних пет година уз индексацију стопом раста цена на мало.

Након овог болног компромиса путарска предузећа су очекивала да ће Републичка влада у наредном периоду губитак од 90 милиона евра који су претрпела компензовати повећаним обимом радова, међутим, десило се супротно, обим радова у периоду 2009–2011. год. чинио је тек 50-60 одсто оствареног обима из 2008.

Р. Даутовић

У сенци странаца

Један од разлога зашто домаћа предузећа нису у могућности да се такмиче са страним компанијама је тај што су дуги низ година тржишно маргинализована. Соња Вукановић објашњава да су од 2000. године стране компаније тржишно фаворизоване јер имају неупоредиво боље финансијске и техничке капацитете. Готово по правилу, стране компаније су уговарале пројекте који су финансирани из међународних зајмова, а домаћа предузећа су уговарала пројекте који су финансирани из буџета, а за које нису била обезбеђене паре, те су се тако додатно финансијски исцрпла.

АКТЕР

<http://www.akter.co.rs/drutvo/4448-majcinstvo-pod-znakom-pitanja.html>

ДИСКРИМИНАЦИЈА ЖЕНА НА РАДУ

Мајчинство под знаком питања

Приликом запошљавања жене све чешће добијају на потпис бланко отказе у уговору о раду, којим их послодавци касније уцењују на разне начине

Уцењивање и дискриминација жена на радном месту нису ретка појава у Србији. Упркос строгој забрани коју предвиђа Закон о спречавању злостављања на раду, свака трећа анкетирана радница из 12 градова и општина, у којима је Секција жена Савеза самосталних синдиката Србије спровела истраживање, доживела је злостављање. Поред тога 41,91 одсто има сазнања да је у њиховом окружењу било таквих случајева, али нико ништа не предузима да се такав тренд спречи.

ЗАЧАРАНИ КРУГ

Приликом запошљавања жена послодавци дају различита обећања о заради, напредовању, развоју професионалне каријере, а врло брзо све то пада у воду. Обећана висина зараде никако да стигне, раде се тривијални послови који немају везе са послом на који је жена примљена, као што је на пример куповина и доношење доручка за шефа, одлазак на пијацу за менаџерку јер јој долазе гости, резервација хотела за смештај гостију и слично. Већина остаје на истом

професионалном нивоу, и нема ништа од обећаног напредовања. На све то Вера Кондић, из удружења “НО Моббинг” из Београда, додаје и причу о сексуалној уцени.

„Многе жене ће успети да напредују само ако имају сексуални однос са шефом, или ће задржати посао из истог разлога. Најдрастичнији пример је када је једној жени директор био кућни пријатељ, вршњак њеног оца, који ју је уцењивао сексом да би остала да ради. На крају је напустила посао”, прича Кондићева.

Најчешће се дешава да послодавац на разговору за посао пита младу жену да ли има децу и какви су јој планови за будућност, и ако се изјасни да жели потомство не добија посао, или да зато што је остала у другом стању добије отказ.

„Већина послодаваца да запосленима да потпишу бланко отказ у уговору о раду пре ступања на радно место. У жељи да добију посао оне га потписују, што није добро, јер на основу њега надређени увек може да их отпусти. Жене потписују и неку врсту уговора којим се обавезују да неће рађати у наредних неколико година. Међутим, ниједан послодавац није толико неук да тај други уговор искористи приликом давања отказа због трудноће, већ користи бланко отказ”, објашњава Радмила Катић, помоћница министра за рад и социјална питања.

То је, како каже зачарани круг, јер жене тек након бланко отказа пријављују случај инспекцији рада, која тада тешко може да докаже кривицу послодавца.

Драгољуб Рајић из Уније послодаваца Србије објашњава да се дешавало да труднице конкуришу за посао, јер су надокнаде које се исплаћују породиљама приликом рођења детета и каснији дечији додаток недовољни за све потребе које будуће мајке имају. Таквих случајева највише је било у неразвијеним деловима Србије.

Зато послодавци приликом запошљавања млађе жене некад питају за брачно стање и намеравају ли да заснују породицу, због чега су синдикати упућивали честе примедбе. Рајић каже да то послодавци раде углавном у малим предузећима. Додаје и да се дешавало да када послодавац запосли неку жену која убрзо после тога оде на породиљско одсуство рефундација у висини њене зараде са порезима и доприносима, коју је задњих годину дана дужна да послодавцу надокнади држава, често касни по три, шест и осам месеци. Онда се у пракси дешава да послодавац, који има малу фирму и скромна средства на рачуну, мора из својих средстава да исплаћује ту надокнаду и да истовремено плаћа још једну целу зарату са порезима и доприносима за особу коју запошљава као замену.

“Због тога што је пословање у Србији скупо и оптерећено бројним порезима, таксама, накнадама, дажбинама, и што послодавци у условима економске кризе тешко обезбеђују та средства, мање фирме понекад постављају то питање да би могли да знају да ли да озбиљно рачунају на особу коју ће запослити у неком наредном периоду”, истиче Рајић.

СВАКА ЧЕТВРТА ТРАЖИ ПОМОЋ

Од укупног броја жена које су се изјасниле да су доживеле злостављање на раду, тек свака четврта обратила се синдикату ради заштите својих права и спречавања злостављања. Тај податак нимало не охрабрује, имајући у виду да у 79,6 одсто случајева у фирми у којој анкетирани раде постоји синдикат, а 82,5 одсто анкетираних које раде у фирмама са синдикалном организацијом јесу и чланице синдиката. Поред тога жене које су доживеле злостављање на раду су само у малом броју случајева користиле друге механизме. Тако се само

13,6 одсто анкетираних обратило инспекцији или било којој другој институцији у случају злостављања.

ЕДУКАЦИЈА О ПРАВИМА НА РАДУ

Једно од неопходних средстава борбе против злостављања на послу јесте што већа и што обимнија едукација жена о њиховим правима на раду.

“Без обзира на то који ниво стручне спреме поседује, какав јој је брачни статус или величина домаћинства, свака запослена жена мора бити упозната са својим правима, као и са инструментима које може употребити у своју заштиту у случајевима повреда неког од права”, закључује Дивна Вујасиновић Дучић, стручна сарадница у СССС-у.

Дискриминација је строго забрањена Законом о раду и покрива све области злостављања. Међутим, помоћница министра рада Радмила Катић каже да је у животу другачије, те женама предлаже да приликом запошљавања не потписују ништа, или ако већ морају да копирају уговор и одмах то пријаве инспекцији рада.

Исто мисле и у Унији послодаваца, где кажу да би пријављивање искоренило злостављање.

Иако многе жене имају страх од губитка посла, треба да реагују на време јер у супротном дају поруку послодавцу да може да настави са својим понашањем.

Кондићева препоручује да се све речено преточи у уговор о раду, који је облигација која обавезује обе уговорне стране на одређена понашања, али и да се запослене удружују, јер ће као чланице неке организације која заступа права запослених лакше да реше проблем.

У складу са тим и синдикат треба да буде тај који ће додатно да појача постојеће активности у објашњавању и упућивању запослених у функционисање и примену закона, о њиховим правима, средствима и начинима да та права остваре.

„На тај начин отклониће се страх од пријављивања поступака злостављања који постоји код многих жена као последица неупућености са правима која штите запослене од самовоље надређеног или послодавца”, тврди Вујасиновић Дучићева.

Жене су саставни део друштва и као таквима треба им омогућити достојанствен рад, једнаке шансе и могућности, а кроз све то и стабилан живот. Њихова улога у прогресу целокупне друштвене заједнице није ништа мање важна од улоге мушкараца, те је неопходно да права оба рода буду једнака и апсолутно заштићена.

ОБАВЕЗА ДРЖАВЕ

“Надокнада коју држава треба на име породилског одсуства да уплати послодавцу мора да се исплаћује редовно, како се не би угрозило пословање и финансијско стање привредних субјеката. За шест или осам месеци кашњења реч је о бруто износу од просечно 400.000 до 500.000 динара, што нису мала средства”, тврди Рајић.

ДЕМОНСТРАЦИЈЕ У ШПАНИЈИ

Реформа која уништава радна места

Синдикати наводе да се новим законом о реформи политике рада укидају основна радничка права

Шпански радници су на улицама. Они протестују због плана Владе којим би требало да се повећа запосленост. На први поглед ситуација је контрадикторна. Зашто би се неко бунио због тога што Влада намерава да збрине незапослене? Све постаје јасно ако се види шта тачно предвиђа Закон о реформи политике рада, који ће наводно помоћи да се смањи стопа незапослености.

По новом закону послодавци ће моћи да отпусте раднике без много објашњавања и дуготрајних поступака, што ће рећи по кратком поступку. Влада Марјана Рахоја пре три месеца је добила огромну подршку бирача, Народна партија има 186 од укупно 350 посланика, дакле апсолутну већину, само на обећању да ће земљу извући из економске кризе, а за сада је смо успела да осмисли план који ће, према мишљењу синдиката, Шпанију гурнути у још дубљу кризу уместо да је из ње извади. С циљем да одбрани пропис који омогућава лако отпуштање радника, Влада је дала објашњење које је изнервирало шпанске раднике. У објашњењу се каже да ће се послодавци лакше одлучивати да запошљавају нове људе ако знају да ће моћи лако и да их отпусте.

Демонстранти су то схватили као чист безобразлук, па су окупирали шездесетак градова у земљи, јер га сматрају као идеалан изговор за банке и велике корпорације. Они наводе да се економска политика формира искључиво по мери послодавца. Синдикати наводе да се тим законом укидају основна радничка права, а аналитичари предвиђају да ће страх од губитка посла довести до драстичног смањења потрошње, што ће Шпанију увести у још већу рецесију.

Незапосленост у Шпанија износи 22,85 одсто и највећа је у поређењу с развијеним земљама. Највише су погођени млади, јер је 48,6 одсто без посла. Због тога су се млади Шпанци (између 16 и 24 године) масовно прикључили демонстрацијама. Они су изашли на улице на позив два велика шпанска синдиката УГТ-а и Радне комисије. Млади су протестовали и због повећања школарине

ШТРАЈК, ШТРАЈК, ШТРАЈК

У недостатку бољег решења око милион демонстраната с црвеним заставама изашло је у прошле недеље на улице градова Шпаније да би протестом одговорили Влади. Демонстрације су одржане у 57 градова, а у Мадриду и Барселони били су главни скупови на позив синдиката који кажу да реформа убрзава уништавање радних места. Синдикати су саопштили да је у Мадриду протестовало 500.000 људи, у Барселони 400.000, у Валенсији 150.000, 50.000 у Севилји. Полиција је, на другој страни, објавила другачије процене. Према полицијским извештајима у Мадриду је било 50.000 демонстраната, у Барселони 30.000, Валенсији 25.000, Севилји 5.000...

Демонстранти у Мадриду прошли су центром града носећи транспаренте “Не неправедној, неефикасној и бескорисној реформи рада!”, “Не реформи и кресању буџета!” и узвикивали: “Штрајк, штрајк, штрајк!”. У Мадриду је главна порука била “Не за непоштене, непримењиве и бескорисне реформе”, “Морамо нешто предузети”.

Незапосленост у Шпанија износи 22,85 одсто и највећа је у поређењу с развијеним земљама. Највише су погођени млади, јер их је 48,6 одсто без посла. Због тога су се млади Шпанци (између 16 и 24 године) масовно прикључили демонстрацијама. Они су изашли на улице на позив два велика шпанска синдиката, УГТ-а и Радне комисије.

Млади су протестовали и због повећања школарине. Чак их је у Валенсији ухапшено 25. Полиција наводи да је међу њима било шесторо малолетних особа, које су одмах пуштене, као и да је повређено 13 људи, међу којима су полицајци. Студенти су мирно протестовали испред једне високошколске установе, а полиција је реаговала тек када су демонстранти блокирали главну саобраћајницу. Снимак шпанских медија показује како се полиција жестоко обрачунавала с демонстрантима, и да је чак тукла две жене. Валенсија је један од најсиромашнијих полуаутономних региона у Шпанији.

АЛТЕРНАТИВА

Шпанци се нису задржали само на уличним демонстрацијама већ смишљају и друге начине како да се супротставе власти. Најновији тренд је да се уселјавају у празне зграде како не би плаћали станарину и комуналне услуге, што је на неки начин освета банкама и рентијерима. Део грађана одбија да плаћа карте за градски превоз јер су веома поскупеле. Према њиховом мишљењу то је део грађанског протеста.

ПРИВРЕДА У МИНУСУ

Како сада ствари стоје еврозона ће ове године забележити негативан привредни раст од 0,3 одсто, што ће државама отежати испуњавање циљева. Европска комисија је навела да презадужене земље попут Шпаније морају да буду спремне на додатне мере фискалне штедње. Комисија је додала да чека да види нови шпански план буџета, који се очекује у марту и који ће прегледати Европски завод за статистику, Евростат.

“Одлуке ће бити донете када пред собом будемо имали целокупну слику”, рекао је европски комесар за економска и монетарна питања Оли Рен.

Тренутни циљни дефицит Мадрида за 2012. износи 4,4 одсто бруто домаћег производа, а да би се ниво дефицита смањило са 8 одсто из 2011. потребно је да Мадрид ове године уштеди око 40 милијарди евра, у време када Комисија предвиђа да ће шпанска привреда потонути за један одсто.

Рен очекује да ће шпанске власти поделити све релевантне информације о прошлогодишњем буџету, као и разлоге за фискалне пропусте, да би се осигурала структурна одрживост јавних финансија Шпаније, у складу са пактом за стабилност и развој.

Комисија примењује двоструку политику према Мадриду. Са једне стране могла би да дозволи Шпанији и другим земљама веће циљне дефиците за 2012. да би им помогла у време економске кризе, док је с друге стране спремна да реагује уколико десничарска Влада шпанског премијера одложи ново кресање буџетских трошкова.

Рахој је поручио да ће сарађивати са Бриселом по питању циљног дефицита, напомињући да ће Шпанија ове године забележити негативан привредни раст. Он је такође указао на то да је прогноза Комисије за шпанску економију нереалистична и да прогноза привредног раста коју ће у наредним недељама изнети Влада у Мадриду неће бити тако оптимистична. Међународни монетарни фонд и шпанска централна банка предвиђају да ће шпанска економија ове године потонути за 1,7, односно 1,5 одсто.

После реформе буџета чији је циљ свођење дефицита на нулу 2020. године, и реформе банкарства да би се оздравио сектор непокретности од којег је криза и почела, тржиште рада и радни односи су трећи велики пројекат нове Владе у покушају да оживи економију.

Шпанија има четврту највећу економију у еврозони, а захваћена је кризом од када је социјалистичка Влада нагомилала један од највећих буџетских дефицита у европском блоку, и тиме изазвала бојазан инвеститора да је изгубила контролу над државним финансијама. Незапосленост се у Шпанији утростручила од 2007. Данас око 5,2 милиона људи нема посао.